N°. 258. **DE GRONDWET.** 1854.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . ƒ 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . „ 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijken en overlijden, worden geplaatst tegen betaling van ƒ 1, het zegelregt daaronder begrepen.

VRIJDAG 24 MAART.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . ƒ 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . „ 5.50.

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indie:
VAN HAREN NOMAN EN KOLFF, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen, per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement ƒ 70, Ned. Cour.

HET VERBOD VAN UITVOER VAN GRANEN VAN DE ZWARTE ZEE EN DE ZEE VAN AZOF.

Bijna veertien dagen zijn er verloopen, sedert wij voor 't eerst in het *Handelsblad* de bovenstaande onheilspellende regelen lazen. Wij zeggen onheilspellende; immers het besluit van den Czar, hetwelk aan die Ukase het aanzijn schonk, is het eerste *directe* nadeel, dat de Turksch-Russische krijg voor Nederland ten gevolge heeft, en wel een nadeel, waarvan de gevolgen zich nog niet laten overzien. Het kan toch hem, die slechts oppervlakkig den loop des handels, en wel inzonderheid des graanhandels, gedurende de laatste jaren nagegaan heeft, niet ontgaan zijn, dat de voorraadschuur voor het Westelijk Europa meer en meer in de vruchtbare streken, die door de Zwarte Zee en de Zee van Azof bespoeld worden, moet gezocht worden. Het blijkt ieder jaar meer. dat de uitvoer uit die havens steeds in belangrijkheid toeneemt. In het jaar 1852 bedroeg de invoer, dien Engeland van tarwe en maïs van die streken bekwam, reeds meer dan de helft van zijnen geheelen invoer. (1) De cijfers van 1853 zijn ons nog niet bekend; doch zooveel weten wij, dat Groot-Brittannie gedurende dat jaar ongeveer 200,000 last meer tarwe, dan in het vorige jaar ingevoerd heeft, terwijl de uitvoer alleen van de haven van Odessa in dat jaar beloopen heeft:

216.000 last tarwe;
19.000 „ rogge;
22.000 „ maïs.

Is dus de bedoelde Ukase een maatregel, die niet alleen diep in de belangen van handel en scheepvaart, maar ook in die van het algemeen ingrijpt; ze is dat inzonderheid op dit oogenblik, nu in dien handel zulke groote kapitalen gestoken zijn, en het zich laat verwachten, dat, ten behoeve der consumtie in het westelijk Europa, nog voortdurend aanzienlijke hoeveelheden granen zullen moeten ingevoerd worden. Die maatregel kon dan ook op geen ongunstiger tijdstip ten uitvoer gelegd worden. De handel, bijna uitsluitend op de havens van de Zwarte Zee en de Zee van Azof aangewezen, heeft aldaar duizenden van lasten opgekocht; en, gelijk in den regel met den contract-handel in Rusland het geval is, doch inzonderheid dit jaar, ten gevolge der daar heerschende geldschaarschte, bij wijze van voorschot, ten volle betaald. Een groot deel dier granen was bestemd, om in de maanden Februarij en Maart geleverd te worden: een tijdstip waarop men berekende, dat het nog voor dezen nieuwen oogst onze havens bereiken kon. Ten dien einde waren, op weinig uitzonderingen na, schepen hier te lande bevracht geworden, om met die granen beladen te worden. Van die schepen zijn eenige in de Zwarte Zee aangekomen, en met laden begonnen; velen zijn echter nog zeilende, en is van hunne aankomst in de Dardanellen nog geen berigt. Het is te hopen, wat de eersten betreft, dat de laatste per telegraaf van Odessa aangebragte tijding, meldende, dat die schepen, welke begonnen waren hunne lading in te nemen, die mogten completeren, zich bevestigen moge. Doch voor de anderen is het uitzigt veel ongunstiger. Daar het verbod van uitvoer alleen van toepassing is op granen, zullen vele bevrachters zich in de noodzakelijkheid gebragt zien, naar andere artikelen van uitvoer om te zien. Het spreekt echter wel van zelf, dat onder zulke omstandigheden en bij een zoo groot aantal schepen, als in dat geval zijn of nog komen, die artikelen belangrijk in prijs moeten stijgen. Voor het lijnzaad bedraagt zulks o. a. reeds bijna 100 pCt. En niet alleen dat die schepen op die wijze beladen worden met artikelen, waarmede de markten alhier dreigen overvoerd te worden, waarvoor alsdan niet eenmaal den op de plaats van oorsprong daarvoor betaalden prijs zal te bedingen zijn, die bovendien met eene hooge vracht en assurantie bezwaard worden; maar is het te voorzien dat het graan, hetwelk achterwege moet blijven, belangrijk in prijs zal dalen.

Ten einde zich een denkbeeld te vormen van de verhouding van den uitvoer van granen tegenover die van andere artiken, alleen van de haven van Odessa, deelen wij hier mede, dat van 130 in die haven gedurende den loop der maand Januarij beladene schepen, tegen 127 met granen, slechts 3 met lijnzaad, talk en wol bevracht waren.

En onze Minister van Buitenlandsche Zaken, en onze gezant, zal men vragen, hebben zij dan niets gedaan om eene verzachting van dien maatregel te verwerven? Hebben die geen enkelen stap gedaan, om althans te bewerken, dat de maatregel niet zoo abrupt toegepast, maar eerst na verloop van een zekeren termijn, althans voor neutrale vlaggen of goederen, in werking kwam? Heeft Z. M. gezant te St. Petersburg zich niet beijverd, om daarvan eene gunstige uitzondering te verkrijgen, ten behoeve van die granen, van welke het blijken mogt, dat ze reeds vroeger voor Nederlandsche rekening waren *gekocht* en *betaald*, en voor welke schepen waren aangenomen, om binnen een zekeren tijd beladen te worden?

Wij weten het niet; maar bij het diepe stilzwijgen, dat de Regering omtrent dit gewigtig punt bewaart, ondanks de bezorgdheid, die bij den Nederlandschen graanhandel bestaat en de groote verliezen, waarmede deze bedreigd wordt, betwijfelen wij, of onze Minister van tijdelijke Financiën wel tijd genoeg zal hebben gevonden, om, als Minister van Buitenlandsche Zaken, aan deze gewigtige aangelegenheid te denken. Wij gelooven dan ook, dat de Regering, zoo ooit *thans* behoort te spreken en den handel gerust te stellen; want zoo het ooit pligt geweest ware, voor Nederlands belangen te waken, dan is het voorzeker geweest, toen het berigt van den Russischen maatregel was ontvangen. Mogt de uitkomst doen zien, dat „de laatste staatkundige rol" van den heer VAN HALL, althans niet gestrekt hebbe tot onberekenbaar nadeel van onzen handel; en zijne aan den dag gelegde activiteit, als Minister van Buitenlandsche Zaken, bewijzen, dat, ten aanzien van onzen gezant te Petersburg, hooge tafelgelden en een goed keuken-personeel niet noodig zijn, om ons voor gevoelige verliezen te behoeden!

Bij een verbod van uitvoer van de Zwarte Zee en de zee van Azof, zal het zelfs niet blijven. Ook de uitvoer van de Donau-havens zal hoogst waarschijnlijk bemoeijelijkt worden. Om dit gezegde te regtvaardigen, dienen wij na te gaan wat vroeger geschied is.

Het is bekend, dat, volgens de Weener-acte van 1813, „de vaart op den Donau vrij zoude zijn." En toch gelukte het Rusland bij het verdrag van Balta Liman in 1819, het zoo ver te brengen, dat het hem toegestaan werd, — onder de benaming van verbetering der scheepvaart — een tol te heffen van alle de schepen, welke de Sulina-mondingen passeerden. Bij het tractaat van 1829 werd zijne magt echter nog meer uitgebreid, daar het hem daarbij toegestaan werd, niet alleen eene quarantaine aan die mondingen te vestigen, maar zelfs tusschen de Moldau, Wallachije en Bulgarië. Op die wijze kwam de contrôle van al wat handel en verkeer in die streken was, in handen der Russen.

Goederen, welke reeds het invoerregt in Turkije betaald hebben, kunnen, zonder dat regt nog eens te betalen, niet in de vorstendommen ingevoerd worden; zelfs het graan uit Bulgarië mag niet ten uitvoer aan den regteroever der rivier gebragt worden.

De quarantaine wordt aldaar ten strengste gehandhaafd. De partijdigheid gaat zoover, dat schepen met gezondheids-attesten van Konstantinopel vertrokken, in Odessa slechts 4 dagen quarantaine behoeven te houden, [illegible] een Donau-haven dikwijls 14.

Ten tijde der Turksche heerschappij had de Donau 16 tot 18 voet vaarwater, welke in stand bleef door de verpligting aan de schepen opgelegd, [illegible] van ijzeren hark te slepen. Zedert [illegible] 9 voet. Niet alleen is, hoewel [illegible] drukkelijk bedongen, niets voor het uitbaggeren geschiedt, maar worden ook anderen verhinderd, daarvoor iets te doen.

Al deze belemmeringen geschieden alleen met het doel, om den handel der Russische havens op te beuren ten koste van die van Hongarije, Bulgarie en de Vorstendommen.

De bevrijding der Donau-mondingen wordt op die wijze eene Europesche aangelegenheid, welke het meer dan tijd is, dat geregeld worde. De Donau moet een vrije waterweg naar Perzie worden.

(1) Zie Jaargang 1853 van het Tijdschrift voor Staathuishoudk. en Statist., van Mr. B. W. A. E. Sloet tot Oldhuis.

Bij de toelichting van de motie van orde, welke de heer GROEN heeft kunnen goedvinden, in de zitting van 21 Maart jl. voor te stellen, ten einde een zoogenaamd votum van vertrouwen aan den Minister van Koloniën te doen geven (eene motie, waarop wij nader opzettelijk terugkomen), zou de heer GROEN, blijkens het *officiële* (?) Bijblad, onder anderen de volgende woorden gesproken hebben:

„Ook de waardigheid van den Minister, die, verantwoordelijk Staatsman tevens dienaar der Kroon en vertegenwoordiger van het Koninklijk gezag is, behoort geëerbiedigd en gehandhaafd te worden, en ik herhaal het, vooral niet aan het geachte lid uit Maastricht kon het betamen, hiertegen op te komen, omdat hij, meer misschien dan iemand, het voorbeeld eener uitstekende handhaving van deze waardigheid gaf."

De heer GROEN heeft evenwel gelukkig anders gesproken; hij heeft omtrent één hoofdpunt eene bekentenis gedaan, een *amende honorable*, die de laatste jaargangen van *de Nederlander* tot blaauwboekjes deed verlagen.

Wát heeft de heer GROEN gezegd?

Wij doen een beroep: vooreerst op het Verslag, dat *alle* dagbladen van zijne redevoering gegeven hebben; ten tweede op de omstandigheid, dat, van wege de redactie, de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* in haar kort overzigt van de zitting, onmiddellijk dat hoofdpunt constateerde, er zeer juist bijvoegende, dat de bekentenis door den heer GROEN, uit vrije beweging, werd gedaan; ten derde op de leden der Kamer zelven, en eindelijk op de voor ons liggende *stenographische* aanteekeningen van onzen eigen verslaggever.

De heer GROEN heeft woordelijk het volgende gezegd:

„Er is eene waardigheid van den Minister, die niet alleen
„verantwoordelijk is, maar ook is een dienaar van de Kroon,
„die ook is een Vertegenwoordiger van het Koninklijk gezag.
„Er is eene waardigheid in den Minister, die behoort geëerbie-
„digd en gehandhaafd te worden; en ik herhaal het, het zoude
„minder dan aan iemand het geachte lid uit Maastricht [den heer
„Thorbecke] hebben betaamd, om daartegen op te komen, *om-*
„dat hij, meer misschien dan iemand, het voorbeeld van eene
„dergelijke uitstekende handhaving der ministriële waardigheid
„en der waardigheid van de Kroon in deze Kamer gegeven heeft."

Wij vragen, of het geoorloofd is, op dergelijke wijs veranderingen te maken in hetgeen wordt gesproken; veranderingen, die *het wezen* en niet den *vorm* [illegible] betreffen?

Waartoe dient de stenographische inrigting [illegible] niet duizende guldens jaarlijks besteed [illegible] doel, om een *getrouw* verslag te [illegible] gelijke handelwijs geduld [illegible] belast gelijk vroeger [illegible] ware de werd met het [illegible] schatkist [illegible] stenographen van [illegible] dat ons beklag gegrond [illegible] wij bijkans niet twijfelen — [illegible] commissie voor de stenographie [illegible] een Verbeterblad uit te geven, opdat [illegible] *Bijblad* geconstateerd blijve eene bekentenis, [illegible] den mond van den heer GROEN, van groote beteekenis is; omdat zij bewijst, dat, in het vuur der redenering, *de waarheid* krachtiger is dan de *onopregtheid;* en dat de insinuatiën van de ministriële pers.

van *de Nederlander* en van den heer VAN RAPPARD, in de Tweede Kamer der Staten-Generaal door den heer GROEN VAN PRINSTERER gelogenstraft zijn geworden.

De Minister VAN HALL heeft gemeend, bij de discussie over de motie van orde van den heer GROEN, niet geheel het stilzwijgen te kunnen bewaren. »Hij kon niet »iets geheel onopgemerkt laten zeggen, hetwelk hij »begreep *dat de regten van de Kroon* in deze Vergade- »ring zou kunnen benadeelen *en den gang van zaken »belemmeren.«* Wij gelooven, dat het de pligt is van elken Minister, om voor de regten van de Kroon te waken; maar evenzeer gelooven wij, dat men geene onregelmatige handeling, die juist »den gang van zaken belemmeren zou« als een »regt van de Kroon« mag voorstellen.

Wat is gebeurd?

Men klaagde in de Kamer — gelijk *wij* het eerst deden — dat een Minister des Konings de stemming over een wetsartikel had afgebroken, *om eene wet in te trekken*, en dat dit streed met alle regelen, die in eene ordelijke Vergadering behoorden te worden in acht genomen. Zie daar, wat de heer VAN HALL noemde eene klagte »die de regten van de Kroon benadeelde.« En wat zeide hij, om dàt te bewijzen?

»Ik ben het met den geachten spreker uit Maastricht (den heer Thorbecke) volkomen eens, dat, wanneer de Voorzitter bezig is aan het opnemen van de stemmen, geen Minister het woord kan vragen: dat ligt in den aard der zaak; de bescheidenheid gebiedt dat, maar het reglement bepaalt het ook in art. 55, inhoudende, dat de Ministers eerst het woord mogen vragen na den spreker, die aan het woord is, in dit geval de Voorzitter. In dat geval ben ik het met hem eens, maar ik zou moeten verschillen indien hij bedoeld had te zeggen, dat, wanneer bij gelegenheid van de beraadslaging over een artikel, over verschillende amendementen gestemd wordt, en eenig amendement is aangenomen of afgestemd, dat dan tusschen de stemmingen de Minister niet zou kunnen opstaan om te verklaren, dat de Regering de wet terugneemt. In ieder geval kan de Minister het woord vragen en kan het hem, volgens art. 55 van het Regl. niet geweigerd worden. »De Voorzitter verleent hun het woord, wanneer en zoo dikwijls zij (de Ministers) dit in deze hunne betrekking verlangen,« zegt het artikel van het Regl. Ik meende dit te moeten herinneren, ten einde alle misverstand te voorkomen.«

Is dat niet vechten tegen de *windmolens?*

De heer THORBECKE heeft duidelijk gesproken over het woordvoeren van den Minister *midden in eene stemming*; van niets anders was sprake.

Zou de heer GROEN, gelijk bij de interpellatie van den heer VAN ECK, meenen, dat, omdat de Kamer heeft gezwegen, zij zich vereenigd had met hetgeen is gezegd geworden?

Zijn er niet dwaasheden — al worden ze ook door een man als VAN HALL gezegd — die geenerlei antwoord behoeven?

Buitenland.

ENGELAND. Met den telegraaf is gisteren het berigt overgebragt, dat het Lagerhuis de voorgestelde verhooging der belastingen op de inkomsten aangenomen heeft. In het Hoogerhuis heeft graaf Aberdeen aangekondigd, dat de Regering besloten had, zeelieden voor de vloot in de Oostzee voor den tijd van een jaar te verbinden, ten einde ze op die wijs gemakkelijker te verkrijgen.

FRANKRIJK. Men zegt dat de meerderheid der commissie, belast met het onderzoek van de vervolging die men tegen den Heer de Montalembert wil rigten, tegen het verleenen van het verlof tot vervolging gestemd is. Intusschen houdt men het daarvoor dat, welke ook het gevoelen van de meerderheid der Commissie zij, zoo de zaak niet geschikt wordt, de wetgevende vergadering het verlof zal verleenen.

PRUISSEN. De Regering heeft aan de Kamers eene buitengewone begrooting voor oorlog aangeboden. Een bedrag van 30 millioenen thalers kan des noods, naar mate der behoefte, door eene leening worden gedekt, tegen ten minste 1 pct. in het jaar. Bovendien wordt het heffen van 25 opcenten voorgesteld op de belasting, het inkomen en de accijnsen van het gemaal en geslacht enz. Daaruit zal eene meerdere opbrengst kunnen voortvloeijen van 4,65,297 thalers. Daardoor zal in het hooger rentebedrag en in de meerdere uitgaven, naar de Regering meent, kunnen voorzien worden.

TURKIJE. De laatste telegrafische berigten komen hierop neder: Men verzekert, dat de Engelsche regering aandringt op de vergunning, om te Gallipoli een versterkt scheepsstation te vestigen voor het ontschepen van troepen. De verbonden vloten liggen nog steeds in de baai van Beicos. Allerwege hoort men klagten over dringend gebrek aan graan. Berigten uit Athene van 17 dezer melden dat Janina is ingesloten. Er heerscht gebrek aan leeftogt. Bij Prevesa zijn 200 Engelsche soldaten, ten gevolge der bedreiging van den Pacha, weder ingescheept. De christenen verzetten zich tegen de recrutering in Thessalonica of vlugtten waarheen zij kunnen. — Volgens te Parijs loopende geruchten zou een stoomschip, dat te Stettin op het antwoord van den Keizer van Rusland wachtte, aan den admiraal Napier het bevel overgebragt hebben, om zonder nadere instructiën van Londen af te wachten, den aanval te beginnen. De jongste uit Volo ontvangen berigten melden, dat de Grieksche opstand ook in Berat is uitgebroken. De Turken hebben in Albanie bij de recrutering voor hun leger hevigen tegenstand ontmoet.

Van alle zijden ontvangt men tijdingen, die, als het ware, het lossen van het geschut aankondigen. De laatste vredelievende denkbeelden en hersenschimmen schijnen eindelijk verdwenen te zijn bij hen, die zich daarmede, om zoo te zeggen, met zekere koppigheid hebben gevleid. De waarheid blijkt thans voor ieders oogen. Die waarheid is de oorlog. Men deelt thans zeker mede, dat het antwoord van den Czaar Zondag te Parijs is ontvangen. De dag is onverschillig, maar het is eene daadzaak, die aan geen twijfel meer onderhevig is. De Keizer heeft geweigerd. Dit komt dan ook geheel overeen met een berigt, dat gisteren in de Engelsche dagbladen werd medegedeeld, dat de keizer bij de ontvangst van het ultimatissimum, verklaard heeft dat hij geen 5 minuten noodig had, om zich daarover te bedenken. Uit de telegrafische tijdingen blijkt, dat de Oostzee zeer waarschijnlijk het eerste tooneel van den oorlog tusschen Rusland en de twee groote zeemogendheden zijn zou. Sir Ch. Napier zal, zoo dit niet reeds geschiedt is, den Sont en den Belt doortrekken en in de Oostzee binnen loopen. Het ijs alleen zal den aanvang nog kunnen vertragen. Die hinderpaal zal echter elk oogenblik verminderen. De ontvangst van berigten van gewigtige gebeurtenissen kan dus niet lang meer achter blijven. In het Oosten gaan de zaken minder spoedig. Het vervoer van het hulpleger is eene moeijelijke zaak en gaat slechts langzaam vooruit. De algemeene verzamelingsplaats van het Fransche leger is te Galipoli, aan het uiteinde der Dardanellen, en diensvolgens het begin der zee van Marmora. Van daar kunnen de troepen, naarmate der omstandigheden, naar Konstantinopel, Griekenland of den Donau worden gerigt. De tijdingen uit Griekenland zijn zeer uiteenloopend, maar de laatste, gisteren en heden opgenomen, schijnen aan te duiden, dat het met den opstand niet vooruitging. De Russische regering heeft haren gezant te Weenen gelast, om aan het Oostenrijksche kabinet alle mogelijke omstandigheden voor te houden, waartoe de krijg kan aanleiding geven. Keizer Frans Jozef heeft, van Munchen teruggekeerd, aan den heer von Meijendorff, vertegenwoordiger van Rusland te Weenen, een gehoor verleend, dat 2 uren geduurd heeft en dat zeker van hoog belang geweest is. Pruissen heeft een nieuw bewijs van zijne onzijdigheid gegeven, door het vervoer van oorlogswapenen op zijn grondgebied, te verbieden. Dat besluit is aan de Staten van het Tolverbond medegedeeld, waarschijnlijk om ze uit te noodigen, gelijken maatregel te nemen. Onder de staatsstukken, die in de laatste dagen te Londen hebben het licht gezien, behoort eene verklaring van keizer Nicolaas, dat hij tot zijnen laatsten man en zijnen laatsten roebel den oorlog zou voeren, om te beletten, hetzij de herstelling van het oude Bizantijnsche Rijk, hetzij de uitbreiding van het tegenwoordig Griekenland, zoodat de magt van dien Staat zou worden vermeerderd. Die verklaring zal waarschijnlijk veel droombeelden, die in Athene mogten bestaan, doen verdwijnen.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

ZITTING VAN DONDERDAG 23 MAART.

Ingekomen het verslag over den staat van het onderwijs in 1851 en 1852; Commissie benoemd, tot onderzoek van dat verslag, bestaande uit de heeren van Lennep, van der Brugghen, Bosscha, Sander en Meeussen.

De discussiën over het nieuwe art., voorgesteld door den heer van Bosse, worden hervat. Dat art. strekt om het verbod van invoer van koperen munt uit de Buitenbezittingen naar Java en Madura te handhaven.

DE MINISTER VAN KOLONIËN bestrijdt het voorstel, omdat hij meent, dat *zijne* verklaring voldoende moet zijn, dat tot de intrekking van dat verbod niet zal worden overgegaan dan nadat de nieuwe koperen munt in circulatie zal zijn.

De heer VAN BOSSE twijfelt niet aan de gezindheid van den Minister; maar hij herhaalt nu wat reeds vroeger is gezegd: wanneer *deze* Minister nu eens over twee jaren niet meer Minister zijn zal? De opvolger is toch niet gehouden aan de verzekeringen van zijn voorganger. De heer MACKAY zal stemmen vóór het voorstel, niet uit wantrouwen tegen de Regering, maar om een wettigen waarborg te hebben.

De MINISTER VAN KOLONIËN acht op nieuw het voorstel overtollig, bovendien zou het niet baten; want er is geene straf bij bepaald.

De Heer VAN HOËVELL zegt dat de laatste aanmerking eigenlijk slaat op de voorschriften, die omtrent dit stuk in Indie bestaan. Er bestaat een gewigtig verschil van gevoelen. De heer Baud zal het voorstel afstemmen, omdat het van zelf spreekt dat de wetgevende magt alleen tot de opheffing kan besluiten; de regering is van gevoelen, dat zulks bij besluit kan geschieden; het is dus meer dan wenschelijk, dat de bepaling in de wet worde geplaatst. Het geldt geen questie van vertrouwen; maar eene zaak van het hoogste gewigt voor het land.

De Heer VAN BOSSE vraagt aan den Minister of hij wèl verstaan heeft, dat de Minister het tarief genoemd heeft, tarief voor N. Indie; Spr. meent dat het tarief alleen geldt voor Java en Madura.

De MINISTER VAN KOLONIËN zegt dat hij zich versproken heeft.

De Heer BAUD is tot inkeer gekomen; gister beschouwde hij het amendement van den heer VAN BOSSE ons… nu beschouwt hij het als *schadelijk*.

De Heeren VAN NISPEN en SLOET verdedigen … voorstel, waarna de discussiën gesloten worden en … stel van den heer VAN BOSSE met 32 tegen 31 s… AANGENOMEN wordt, ondanks de bestrijding van den … van Kolonien.

Op Art. 15 (nu Art. 16), heeft de Heer Van B… amendement voorgesteld, strekkende, om te bepa… na verloop van drie jaren, niemand noodig zal heb… koperen pasmunt tot een hooger bedrag dan twee … in betaling aan te nemen. Nadat daarover het woo… voerd hadden de heeren VAN GOLTSTEIN, VAN NISPEN … en de Minister, wordt het amendement met 48 teg… stemmen *verworpen*, en art. 16 zonder hoofdelijke … ming *aangenomen*.

Op art. 17 wordt, nadat de Minister den heer … eene opheldering heeft gegeven, ten aanzien van d… mijn van verjaring der recepissen, door dien he… amendement voorgesteld, strekkende om dat art. a… lezen: «De recepissen verjaren twee jaren na afl… den termijn, voor de geheele inwisseling te stellen… amendement wordt met 40 tegen 25 stemmen *aang…* en het aldus gewijzigde artikel zonder hoofdelijke ste…

Op art. 18 verklaart de Min. over te nemen het … dement van den heer VAN BOSSE, en wordt het art. … hoofdelijke stemming *aangenomen*; zoo ook art. … art. 20.

De Regering heeft een nieuw art. 21 voorgesteld, … kelijk de straffen tegen schending der Indische munt… Dat art. 21 wordt, zoowel als art. 22, zonder ho… stemming *aangenomen*.

Het geheele wetsontwerp wordt alsnu met 45 tegen 2… men *aangenomen*. Tegen stemden de heeren Sloet tot O… Westerhoff, Bots, van Wintershoven, Hengst, Stren… Eck, Meeussen, van Nispen, Jespers, Thorbecke, … de Lom, van Goltstein, Dommer, van Hoëvell, Hugo… Heemskerk, van Bosse en van der Veen.

Thans wordt ontwerp B (houdende aanwijzing d… delen tot dekking van de uitgaven voor het herstel v… N. I. muntwezen) in discussie gebragt. Na de moti… door den Heer van Bosse, waarom hij belet wordt, o… wetsvoordragt aan te nemen, en eene opmerking va… heer Dirks, betrekkelijk eene wijziging van cijfers, d… Minister later in het ontwerp gebragt, wordt dit o… B *aangenomen* met 47 tegen 18 stemmen.

Tegen stemden de heeren: Bots, v. Winters… Hengst, Strens, Meeussen, v. Nispen, Jespers, Thor… Storm, de Lom de Berg, Dommer van Poldersve… Hoëvell, Hugenholtz, Heemskerk, v. Bosse, van der… Sloet en Westerhoff.

Aan de orde is de discussie over het wetsontw… dende vrijdom van regten voor den invoer van mes… in Ned. Indie. Zonder discussie wordt dit wetsontw… 65, *algemeene* stemmen aangenomen.

Na het aanhooren van eenige rapporten op pet… het aannemen van 9 naturalisatie-wetten, is de v… ring uiteengegaan.

Aan de Memorie van Beantwoording, door den B… ingezonden op het Voorloopig Verslag der *Tweede* … betrekkelijk het wets-ontwerp tot *Vereeniging van gem…* ontleenen wij de navolgende hoofdpunten.

De Regering heeft zich afgevraagd, of het verw… schraalheid der bij deze wets-ontwerpen gevoegde M… van Toelichting gegrond is. Zij meent dat zoodani… morie uit den aard der zaak zich moet beperken … onderwerp, waartoe zij betrekking heeft, en zich … tot het geven van die inlichtingen, welke ter beoo… van de voordragt noodig zijn.

Zij is echter bereid aan het verlangen dier leden … doen, en alsnog de verlangde inlichtingen te geven.

Van de Gedeputeerde Staten van *Zuidholland*, *N…* *land* en *Utrecht* zijn onderscheidene ontwerpen … eeniging ontvangen, welke onderzocht worden en … sommige, naar men vertrouwt, weldra aan de St… neraal zullen worden aangeboden. Van de provinc… *land* en *Limburg*, waar de vereeniging van k… meenten veel tegenstand, zoowel bij de ingezetene… de gemeentebesturen, ondervindt, worden de voor… nog ingewacht. In de overige provincien zal deze… voor het oogenblik buiten toepassing kunnen blijve… daar de noodzakelijkheid tot vereeniging van g… niet bestaat. Voor zooveel de provincie *Gelderland* … wordt nog eene voordragt tot vereeniging van *He…* gemoet gezien, waarover thans eene briefwisseling … deputeerde Staten wordt gevoerd.

De Regering is bereid bij deze gelegenheid ha… over het beginsel van vereeniging van gemeenten … deelen. Zij erkent gaarne dat, op zich zelve be… vereeniging van gemeenten in sommige gevallen w… kan worden geacht. Wanneer ten gevolge van h… de belangen van verschillende gemeenten in vele … overeenkomen, dan zal hare vereeniging een … regelmatig beheer, en in het algemeen materi… morele ontwikkeling kunnen bevorderen. Bij de … echter zal de maatregel niet die gunstige uitk… veren welke daarvan worden verwacht, tenzij de … zelve de vereeniging verlangen of daartegen geene … bedenkingen maken. De ondervinding heeft gele… doordrijven van den maatregel tegen den bep… van ingezetenen en besturen onraadzaam is. In … de wet eene vereeniging tot stand brengen, den … geest kan ze niet veranderen noch het verschil …

omtrent plaatselijke belangen opheffen. Daarvan zouden verscheidene voorbeelden kunnen worden aangehaald.

Aan het geopperd bezwaar, dat dikwerf in kleine gemeenten geen geschikte burgemeester te vinden is, moet niet te veel worden gehecht, daar de gemeentewet de gelegenheid openstelt, om voor meer dan ééne gemeente een burgemeester te benoemen. Dit kan dus op zich zelf nog geen genoegzame reden tot vereeniging geven.

Moet de vereeniging dienen om den schuldenlast, waaronder sommige gemeenten gebukt gaan en tot delging waarvan zij anders waarschijnlijk nimmer de middelen zouden vinden, op te heffen, het zou een onregt zijn jegens de gemeenten met welke de vereeniging plaats heeft, daar deze dan in de schulden, die zij niet gemaakt heeft, zou moeten bijdragen.

Naar het oordeel der Regering behoort slechts in twee gevallen tot vereeniging van gemeenten te worden overgegaan: 1°. wanneer de gemeenten er zelve genoegen mede nemen: en 2°. wanneer daartoe volstrekte noodzakelijkheid bestaat. Volgens art. 139 der Grondwet moeten de leden van den raad onmiddellijk door de ingezetenen worden gekozen. De gemeentewet heeft in art. 293 de toepassing van dit beginsel op gemeenten, welke geen 25 kiezers tellen, tijdelijk verschoven, doch deze toestand kan niet blijvend zijn. Is nu in eene gemeente het getal kiezers zoo gering, dat aan het grondwettig voorschrift geen gevolg kan worden gegeven, dan moet tot hare vereeniging met eene andere worden overgegaan, al strookt het niet met den wensch der bevolking. Hier toch bestaat eene noodzakelijkheid tot vereeniging door de Grondwet gewild waaraan zelfs de wetgever gebonden is.

Dit beginsel heeft de Regering bij het voordragen dezer wets-ontwerpen in het oog gehouden. Tegen de voorgestelde vereenigingen zijn geene bezwaren ingebragt, maar alleen tegen enkele der voorwaarden, waarop die vereenigingen tot stand zullen komen.

In verband met hetgeen in de Memorie van Toelichting is opgemerkt, meent de Regering zich aan de zijde der meerderheid te moeten scharen. De regel, bij het tweede lid van art. 130 der gemeentewet gesteld, is in het belang der te vereenigen gemeenten, ten ware bijzondere omstandigheden eene afwijking mogten eischen, welke echter hier niet kunnen geacht worden te bestaan. Mogt later de wenschelijkheid eener splitsing van finantien zich doen gevoelen, art. 217 der gemeentewet biedt daartoe de gelegenheid aan.

Bij een wets-ontwerp is door de Regering, aangevraagd eene verhooging op de begrooting der Staats-uitgaven voor het dienstjaar 1854 van *f* 210,000, ten einde daaruit, naar aanleiding van art. 12 der overeenkomst van den 13/14 Maart 1852, bij de wet van den 29sten Mei 1852 (*Staatsblad* n°. 118), bekrachtigd, aan de Nederlandsche Rhijn-spoorwegmaatschappij te voldoen de vergoeding eener rente van vijf ten honderd 's jaars, over het jaar 1854, van een kapitaal van *f* 2,400,000 en eene gelijke vergoeding van rente over de negen laatste maanden van dat jaar, van een tweede kapitaal van *f* 2,400,000.

's Gravenhage, 23 Maart.

ONTHULLING VAN HET STANDBEELD TER EERE VAN WIJLEN ZIJNE MAJESTEIT KONING WILLEM II.

'S GRAVENHAGE, den 23 Maart 1854.

Heden had in deze residentie de plegtige onthulling plaats van het standbeeld, door het Nederlandsche volk opgerigt, ter eere van wijlen Zijne Majesteit Koning Willem den Tweede. Reeds vroeg in den morgen wapperden 's lands vlaggen van alle openbare en van vele bijzondere gebouwen en woningen. Het klokkenspel deed zich gedurende den geheelen dag bij afwisseling hooren. Eene aanzienlijke menigte bevond zich allerwege, om getuige te zijn van de plegtigheid, die op heden was bepaald. Dit was vooral het geval op het Buitenhof, waar het standbeeld is geplaatst. Daar was elke woning van vlaggen voorzien. Daar werd alles in gereedheid gebragt tot viering van het feest van den dag. Inzonderheid werd daar de aandacht gevestigd op de tribune, die sedert eenigen tijd daargesteld en nu behoorlijk opgemaakt, doelmatig ingerigt en fraai versierd was. Zij was verdeeld in drie afdeelingen of vakken en bestemd voor de leden der Hoofdcommissie, belast met het oprigten van het standbeeld, voor de leden van het corps diplomatique, de ministers, de burgerlijke en militaire overheden en voor de verdere genoodigden. Het geheel der tribune werd omgeven door eene nette en smaakvolle kroonlijst, rustende op sierlijk geschilderde stijlen.

Op de kroonlijst prijken de namen der plaatsen, waar de schitterende wapenfeiten van den ontslapen held voorvielen. Zij zijn van *Salamanca*, *Vittoria*, *Ciudad-Rodrigo*, en in het midden gedekt door den Nederlandschen Leeuw, *Waterloo*, vervolgens *Quatre-Bras*, *Hasselt* en *Leuven*. Elk vak, waarin een dier namen is geplaatst, werd door eene eikenkroon opgeluisterd. Een en ander leverde een smaakvol en uitmuntend geheel op. Langzamerhand werd deze tribune alsmede andere plaatsen, waarvoor toegangkaarten verleend waren, bezet. Duizende inwoners van deze stad en elders vereenigden zich op het plein of in den omtrek. Elke woning was gevuld met toeschouwers. Tegen half twaalf ure schaarden zich om het standbeeld divisiën schutterij, grenadiers en jagers en eene sectie rijdende artillerie zonder geschut. Zij vormden een quarré, die echter aan den kant der tribune openbleef. Aan beide zijden van het standbeeld werden de muzijkkorpsen der stedelijke schutterij en van het regement grenadiers en jagers gesteld. Het geheele garnizoen was onder de wapenen en stond, voor zoo ver het niet in de nabijheid van het standbeeld was, in gesloten colonne op den Vijverberg, front makende naar de Plaats. Na eenig verwijl verschenen Z. M. de Koning en HH. KK. HH. de Prinsen Hendrik en Frederik, te paard en gevolgd door een luisterrijken staf. Bij H.D. aankomst werd Z. M. door de leden der Hoofdcommissie tot oprigting van het standbeeld, ontvangen, en door de bevolking met geestdrift begroet.

De president der hoofdcommissie, de heer E. W. VAN DAM VAN ISSELT, hield daarop eene toespraak, waarbij hij 's Konings toestemming verzocht, om het standbeeld te mogen onthullen. De heer van Dam zeide het volgende:

«Sire! en gij allen, in wat rang of betrekking gij hier tegenwoordig moogt zijn, u zij heil, zegen en voorspoed!

«Het oogenblik is plegtig, waarop het standbeeld zal worden onthuld van den Vorst, wiens geheele ziel steeds doordrongen schijnt geweest te zijn van de grootsche gedachte: «den koningen heil! wier naam blijft leven in de harten hunner onderdanen.»

«De Tweede Willem leeft in onze harten voort en wij brengen in dit uur, de openlijke hulde van onze liefde en van onze erkentelijkheid aan zijne dierbare nagedachtenis.

«Wij doen zulks met een geroerd gemoed, in het bijzijn van de Zonen, die hij beminde en van den Broeder, dien hij lief had. Maar wij zijn vooral daarbij getroffen door Uwe tegenwoordigheid, Doorluchtig Vorst en Heer! aan wien de Goddelijke Voorzienigheid de gewigtige taak heeft opgelegd, na Hem, Kroon en Schepter te dragen in ons midden; opdat ook Gij moogt waken voor het welzijn van het dierbaar Vaderland.

«Toen het zielloos overschot van Uwen onvergetelijken Vader aan de marmeren groeve werd toevertrouwd, die het gebeente bewaart van den grooten grondlegger onzer vrijheid, van den Eersten Willem van Oranje, toen hebt Gij, door kinderlijke liefde gedrongen, eene lauwerkrans nedergelegd op de Koninklijke lijkkist, en de woorden, daarbij door U gesproken, hebben weêrklank gevonden door geheel het Vaderland: «Wij hebben eenen heldhaftigen, edelmoedigen, beminnelijken en hooggewaardeerden Koning verloren.»

«Ja! wij bewonderen den Held, die bij de Pyreneën en in de velden van Spanje, de bewijzen had geleverd, dat beleid en krijgsmansmoed, zoo eigen aan zijn geslacht, ook zijn erfdeel waren geworden. Wij vereerden den telg uit ons Vorstenhuis, die te Quatrebras voor onze belangen streed, en die te Waterloo, de verknochtheid aan zijn vaderland bezegelde met zijn bloed. Wij hadden den Veldheer lief, die, te Hasselt en te Leuven, aan het vaderlandsche leger den weg ter overwinning baande.

«In dat roemruchtig tijdperk, eenig in de geschiedenis des Vaderlands, toen de natie met ongekende geestdrift op de roepstem des Konings, hare kinderen naar het strijdperk zond en hare schatten ten offer bragt, om de geschondene regten van Nederland en die van het stamhuis van Oranje te verdedigen: in dat roemruchtig tijdperk, vooral, werd die band van liefde geknoopt, die de zonen des vaderlands zoo innig heeft verbonden aan hunnen glorierijken voorganger op het pad der eere.

«De lauwerkrans zou hebben kunnen verwelken, die de overwinning had gevlochten om de slapen des veldheers; maar in onze harten kon de herinnering niet sterven aan dien open en vriendelijken blik, aan dat hartelijk en bezielend woord, aan die liefderijke welwillendheid voor allen, die zich nooit verloochende, ook niet in de ure des gevaars.

«Toen het leger werd ontbonden, toen heeft de woning van aanzienlijken en van geringen de ontboezeming gehoord van de liefde, die de teruggekeerde strijders verbond aan hunnen beminden Veldmaarschalk. Zij storteden hunne gevoelens over in de harten hunner huisgenooten; en toen de Prins van Oranje den Koninklijken zetel besteeg, was hij omringd van een dankbaar en van een liefhebbend volk.

«Kort zijn de jaren Zijner regering geweest; maar lang genoeg, om Zijne Koninklijke deugden in haren vollen luister te doen schitteren. Liefde voor zijn Volk, onafgebroken zorg voor de belangen van het Vaderland, strenge regtvaardigheid, edelmoedige bescherming aan kunsten en wetenschappen verleend; innig meêgevoel bij het lijden Zijner natuurgenooten en onbegrensde liefdadigheid, hebben Zijne regering gekenmerkt, en zij hebben, zoo mogelijk, de banden nog naauwer toegehaald, die het Nederlandsche Volk reeds aan zijnen Koninklijken Prins verbond.

«In die bange dagen, toen de storm der omwentelingszucht Europa beroerde, toen de troonen der oudste dynastiën waggelden; toen de vorstelijke kroon van zoo velen van naauwelijks was bevestigd tegen de schendige hand van het muitziek gemeen, bij de zegepraal van oproer en geweld was de liefde van het Nederlandsche Volk voor zijnen grootmoedigen Koning hem tot een veilig schild. Elders strijd, omverwerping en beroering: hier vrede, rust en wederzijdsch vertrouwen.

«De Tweede Willem zag in die dagen Zijnen troon omringd door de Afgevaardigden der Natie, door vaderlandslievende mannen, die, bij verschil van meening over staatkundige begrippen, één waren in eerbied, liefde en trouw voor het Hoofd van den Staat: één in gehechtheid aan Zijn Doorluchtig Geslacht.

«De gebeurtenissen van dien tijd mogen eene roemrijke bladzijde vullen in de geschiedenis van het Nederlandsche Volk; zij zullen bovenal den lof des Konings vermelden, die zich die hartelijke liefde zijner onderdanen had weten te verwerven.

«Ja! de Natie had den Tweeden Willem lief; en toen de mare van zijnen dood zich verbreidde door het Vaderland, toen gaf ons aller droefheid de getuigenis, dat wij het wisten, dat wij eenen edelmoedigen en beminnelijken Koning hadden verloren.

«Waarom dan een standbeeld, opgerigt ter eere van hem, wiens glorierijke naam door het Nederlandsche volk niet zal vergeten worden, en wiens roem door geene eerbetooning kan worden vergroot?

«Gelijk de zoon de beeldtenis eens geliefden vaders, met weemoedig welgevallen aan zijne kinderen vertoont; opdat die beeldtenis zich moge prenten in hun gemoed, te zamen met de herinnering aan de verdiensten des afgestorvene: zoo hebben wij gewenscht, dat onze nakomelingen het beeld mogten aanschouwen van den Tweeden Willem, opdat zich ook voor hen dat beeld mogt vereenzelvigen met het verhaal van zijne deugden en van zijne roemrijke daden.

«Het zijn dan ook niet de, rijkelijk door de fortuin gezegenden alleen, het zijn Nederlandsche burgers, uit de verschillende standen der maatschappij, zoo in het vaderland als in onze koloniën, die dat gedenkteeken voor hunnen Koning hebben doen verrijzen.

«Dat standbeeld moge dus dienstig zijn om des Helden roem te verkondigen aan het nageslacht: het is vooral bestemd, ons voor Inlanders en Vreemden eene blijvende getuigenis te zijn van de liefde, die het Nederlandsche Volk zijnen Tweeden Koning heeft toegedragen.

«Maar dit gedenkteeken, door de Natie opgerigt, heeft nog eene andere, eene hoogst gewigtige beteekenis, vooral in de dagen, die wij beleven. Wij mogen het beschouwen als eene hulde, die de oprigters brengen aan de geschiedkundige herinneringen des vaderlands. Wij mogen het aanbieden aan den Koning en aan de Leden van zijn Doorluchtig geslacht, als een bewijs, dat de overtuiging in onze harten leeft; dat de roem en dat de welvaart van Nederland onafscheidbaar verbonden zijn aan den roem en aan de welvaart van het Huis van Oranje.

«Na de treurige jaren van de vreemde overheersching, werden, nu ruim veertig jaren geleden, de eerste kreten der herborene vrijheid, waarbij weder «Vaderland en Oranje» één waren, aangeheven op deze zelfde plaats, waar nu het standbeeld is verrezen van Hem, die de onafhankelijkheid van de Nederlandsche Natie heeft verdedigd door zijnen heldenmoed, en die hare vrijheid heeft bevestigd door zijne staatkundige wijsheid.

«En nu, Sire! wende ik mij tot U, met de eerbiedige bede, dat het U behagen moge mij te vergunnen, dat ik het teeken geve, waarop de omhulsels zullen vallen, die het beeld bedekken van den beminden Vorst, opdat het door ons en door de vergaderde menigte moge worden begroet met de vaderlandsche ontboezeming: «AAN DE DIERBARE NAGEDACHTENIS VAN DEN II^EN WILLEM, ONVERGANKELIJKE LOF EN EERE!»

Op een gegeven teeken was het standbeeld voor wijlen Koning Willem II onthuld. Het geschut deed zich hooren. De muzijk voerde vaderlandsche stukken uit. De marsch werd geslagen. Luide kreten werden van alle zijden aangeheven, om van de algemeene deelneming aan deze nationale plegtigheid te doen blijken. De teekeningen van dat standbeeld zijn de onthulling voorafgegaan. Het is dus voldoende, hier te herinneren, dat het beeld den waardigen koning voorstelt, blootshoofd, los, in eenen afhangenden mantel gehuld, de handen uitstrekkende als sprak hij tot zijn getrouw volk; vier allegorische figuren omgeven het beeld. Het doet ons leed, maar wij kunnen, naar den eersten indruk te oordeelen, geen onbeperkten lof aan de uitdrukking van het beeld, en aan de weinige symetrie geven, die in het geheel heerscht. Wij kunnen vooralsnog niet inzien, dat het *buitenlandsch* fabricaat zoo ver boven het *onze* verdiende te worden voorgetrokken.

Na de onthulling van het standbeeld hebben al de troepen, die op den Vijverberg geschaard stonden, voorbij het standbeeld gedefileerd. De Koning en de de leden van het koninklijk gezin verlieten daarop het Buitenhof en keerden, onder het gejuich der groote menigte, naar het paleis terug. Langzamerhand verlieten de genoodigden en allen, die zich op het Buitenhof bevonden, dat plein. De plegtigheid van den dag was geëindigd. Intusschen stroomden nog aanhoudend van alle kanten zeer velen, om het beeld van den voormaligen Koning te aanschouwen en hulde te brengen aan de nagedachtenis van dien onvergetelijken vorst. Het was in de geheele stad blijkbaar, dat van alle deelen des lands personen herwaarts waren gekomen, om deze plegtigheid bij te wonen. De sub-commissien voor de oprigting van het beeld en de commissien van de Vereeniging van het Metalen Kruis, waren zeer talrijk. Onder de genoodigden merkte men ook op de voorzitters van de beide kamers der Staten-Generaal en vele leden dier vergadering, eene commissie uit den Hoogen Raad der Nederlanden en commissien van andere Rijks, provinciale- en stedelijke instellingen.

Twee malen was het Willem den Tweede gegeven om de onthulling van standbeelden ter eere van Prins Willem van Oranje, in deze residentie bij te wonen. Den laatsten keer had dit plaats op 5 Junij 1848 op het Plein. Geen jaar later, of het oogenblik van het scheiden was voor den koning daar. Het schijnt ons niet te onpas, te herinneren wat Willem II bij die laatste gelegenheid te kennen gaf. De woorden, die hij toen sprak, zijn, gelukkig voor de geschiedenis, bewaard gebleven. [illegible] hopen dat zij steeds, vooral in moeijelijke [illegible] klank mogen vinden. Dan zal zeker de [illegible] die den Koning bezielde, worden verhoogd [illegible] Willem II ken- [illegible] die woorden, die het hart van wijlen [illegible] schetsten, dat dit berigt zal worden besloten:

«Zijne Majesteit, zigtbaar getroffen door de even hartelijke als welsprekende taal des ministers, betuigde, in de meest vleijende bewoordingen, zijnen dank, zoowel voor de gevoelens van verknochtheid aan zijnen persoon, te dier gelegenheid aan den dag gelegd, als voor het uitstekend blijk van gehechtheid en dankbaarheid jegens het Huis van Oranje, dat de Natie door de oprigting van dit standbeeld had gegeven. Z. M. gaf wijders te kennen, dat Hoogstdezelve, overtuigd van de waarheid der Vaderlandsche spreuk, dat Eendragt Magt geeft, en vooral in de tegenwoordige omstandigheden de moeijelijkheid zijner roeping gevoelende, die verknochtheid van het Nederlandsche Volk hoog waardeerde, omdat alleen in die naauwe vereeniging

tusschen Vorst en Volk, een voortdurende waarborg voor het heil des vaderlands gelegen is. Zonder die innige verknochtheid en eendragt, zeide Z. M., op het standbeeld wijzende, had ook deze man nimmer kunnen tot stand brengen, wat door hem tot vestiging der Nederlandsche onafhankelijkheid is verrigt.» (Woorden van Koning Willem II aan zijn Volk, blad 43).

LONDEN, 23 Maart. Er is bekend gemaakt, dat schepen met ladingen uit neutrale havens komende geene certificaten van oorsprong zullen behoeven, maar dadelijk als uit bevriende staten afkomstig zullen worden beschouwd.

— Het huis Rotschild heeft eene turksche leening, ten bedrage van 2 millioen p. st. gesloten à 85, aflosbaar in 15 jaren, bij jaarlijksche uitloting.

PARIJS, Donderdag 23 Maart. De *Moniteur* zegt, dat bij de voorstellen, door den Keizer van Rusland aan de Engelsche regering gedaan, doch door deze verworpen, voor het geval eener ontbinding van het Turksche rijk, de Czaar eene geheele nieuwe verdeeling van Europa voordraagt, zonder Pruissen of Oostenrijk in aanmerking te nemen. Frankrijk, hoewel zorgvuldig ter zijde gelaten, heeft echter de zijdelingsche aanbiedingen van Rusland, in denzelfden geest als die, welke aan Engeland gedaan zijn, van de hand gewezen.

BERLIJN, 23 Maart. Alhier ontvangen berigten houden in, dat de russische maritieme-vesting Kronstad met onbeschrijfelijke spoed en zoo krachtig mogelijk wordt versterkt. De verdedigingswerken, die aangelegd zijn en worden, wekken de grootste verbazing.

TRIEST, Dingsdag 21 Maart. Er zijn berigten ontvangen van Patras van 14 dezer. De heer Zecko Milios, broeder van den adjudant des Konings, was met 400 man naar Epirus vertrokken. De heer Temeli zou hem met 300 man en 4 stukken geschut volgen, onder de bevelen van Colocotroni. Plaputas en verscheiden anderen zullen hun voorbeeld volgen. 1000 Moreoten en Maïnoten maken zich gereed om zich bij den opstand te voegen. De geestdrift neemt steeds toe.

Volgens de *IJsselbode* zou de Minister van Justitie, zoo stellig als het maar in de Nederlandsche taal kan worden uitgedrukt, verklaard hebben zijn ambt van Minister te willen nederleggen.

Wij vernemen, dat de chacots voor het leger gelijk zullen zijn aan die, welke voorleden jaar zijn ingevoerd voor de generaals, en alzoo overeenkomstig het Fransche model, 't welk dan ook reeds bij 't regem. dragonders is ingevoerd. Men verwacht spoedig de openbaarmaking van het besluit deswege. (*Utr. Cour.*)

Volgens een berigt Zr. Ms. consul te Sevilla, is die haven gedurende 1853 door geen regtstreeks uit Nederland komend Nederl. schip bezocht. Uit vreemde havens kwamen dertien Nederl. schepen, als uit Wyburg een met hout, uit Londen twee, uit New-Castle twee, uit Hull een, uit Liverpool een met steenkolen, uit Portsmouth een, uit Sunderland een, uit Glasgow een met ijzer, uit Cadix een in ballast, uit Almeria een met lood. Van deze schepen vertrokken naar Londen een met wol, een met vruchten, twee met lood en kurk, een met olie, vier met gerst, naar Hamburg een met tabaksstelen, naar Engeland een om orders, naar Rouen een in ballast, naar Plymouth een met olie.

Uit St. Petersburg wordt gemeld, dat aldaar omtrent 30.000 lasten goederen ter verscheping in de maand Mei gereed liggen of gecontracteerd zijn, alsmede dat men in genoemde haven bezig is, eene geregelde gemeenschap over land met Memel daar te stellen om de goederen daarheen te kunnen brengen.

De gegronde hoop, die men sedert eenigen tijd te Appingadam en Delfzijl had, dat van laatstgenoemde plaats op Londen eerlang van wege eene Engelsche maatschappij eene stoomboot in de vaart zou worden gebragt, is vooreerst, naar wij vernemen, te leur gesteld, naardien de gezegde maatschappij vreesde, niet met de groote maatschappij van den heer Robinson te kunnen concurreren. Men spreekt er van, dat er nu nog bij laatstgemelden heer pogingen tot verwezenlijking van het plan zullen worden in het werk gesteld. Zoo ook dit mogt mislukken, schijnt men te vreezen, dat de verwezenlijking van zooveel goeds, als men zich met bedoelde stoombootdienst voor die streken voorstelde, nog geruimen tijd op zich zal kunnen laten wachten. (*Pr. Gr. Cour.*)

Eergisteren heeft de Maatschappij, die ook te Amsterdam is opgerigt, om arbeiderswoningen aan te bouwen, den opbouw van 104 woningen aanbesteed; de laagste inschrijver voor graaf-, hei- en fundeerwerk was J. Rietsnijder, te Amsterdam, voor een bedrag van *f* 10,200. en voor het bouwen der woningen, C. Koelman, te Amsterdam, over *f* 106.000. Het bestuur der vereeniging heeft die voorstellen in overweging genomen en zal daarover, volgens de gestelde voorwaarden, later beslissen.

Uit Eindhoven wordt het volgende aan de *Noordbrabanter* geschreven: «Als eene proef hoever men de wildste en schuwste dieren kan temmen, diene het volgende: «De heer v.. M.... alhier, kocht voor een paar jaren geleden een zoogenaamden varkensdas; dit dier, dat in de tent aan het Eindhovensch kanaal in eene ijzeren kooi zit opgesloten, was in korten tijd door deszelfs oppasser zoo tam gemaakt, dat het hem op de knieën kloutert en stukjes brood, heel zacht en voorzigtig uit zijn mond neemt; en met eene kat, in dezelfde tent te huis behoorende, eet en speelt. De kat door den oppasser in de kooi gezet, loopt over den das, eet met denzelven en gaat bij hem liggen slapen, hetgeen eene vreemde kat slecht bekomen zoude, daar er deze geene tien minuten levend zoude bijzitten.

Dit beest, dat schoon en uitermate zindelijk is, zoude voor eene menagerie veel geld waard zijn.

Aalten, 20 Maart. Het treffendste bewijs, hoe schadelijk eene cumulatie van posten en bedieningen meestal is, vinden wij, om van meer gelijksoortige gevallen in onze gemeente niet te gewagen, in de vereeniging der beide betrekkingen van schoolonderwijzer en koster. Tot staving hiervan diene het volgende:

De schoolmeester bezoekt reeds sedert 25 jaren de school niet meer, maar laat de dienst aldaar waarnemen door twee onderwijzers, die zeer zeker, daargelaten hunne persoonlijke bekwaamheden, welke men, bij den 1sten althans, niet in twijfel mag trekken, het vertrouwen der ouders niet genieten; de een' welligt omdat hij in sommige takken van wetenschap te ver gevorderd is, om zich nog altijd met de eerste beginselen bezig te houden; de ander' omdat hij van te eenvoudige (sic ille) lieden afstammende, van deze niet heeft kunnen leeren, wat hij onze lieve jeugd te vergeefs tracht in te prenten.

De dan eens te snelle dan weder te trage gang van den gemeente-klok, ligt, wij willen het hopen, zeker meer aan dezen zelven dan aan haren opzigter. De zoo noodige verbeteringen en voorzieningen hierin, zouden vooral aan den werkman geene geringe dienst bewijzen, vooral wanneer men bedenkt dat arbeiders, die op 't klokkengelui van 8 uur 's morgens hun werk beginnen, dikwijls te vergeefs wachten op dat van 12 uur, van waar dan de gapende en smachtende middagpot meermalen voor 12¼ of 12½ uur niet wordt aangesproken.

De reeds te lang te leur gestelde verwachtingen, welke men in de regeling hiervan van het plaatselijk bestuur had, hetwelk hierin, naar het schijnt, uit persoonlijke consideratien, niet met de noodige kracht kan of wil handelen, doen ons de hoop uiten, dat toch eindelijk eens voor den 70 jarigen grijsaard zelven, wien het aangaat, oogen en geweten zich openen, opdat hij met ons inzie, dat pligt en geweten hem gebieden, zoo niet voor beide, dan toch voor eene dier betrekkingen zijn ontslag te vragen.

Een goeden raad aan het kerkbestuur mogen wij hier nog bijvoegen. De betrekking van organist in de groote kerk is thans vacant. Wacht, wij bidden U, niet met dien post te vervullen, tot dat een uwer neefjes, die welligt nu naauwelijks den leeftijd van 10 of 12 jaren bereikt heeft, bekwaam zij geworden, die taak op zich te nemen. Zoek liever heden dan morgen eenen bekwamen musicus van elders, en stelt zoo doende eenige familien in de gelegenheid, om in uwe eigene gemeente het musicaal onderwijs, hetwelk zij tot hiertoe zoo kostbaar elders moesten gaan zoeken, aan hunne kinderen te doen genieten.

---

† † **Nijmegen**, 22 Maart. Volgens bekendmaking van den burgemeester dezer gemeente, is aan de belanghebbenden kennis gegeven, dat de paardenmarkt, welke ter dezer stede, dit jaar, op Zaturdag den 17 Junij invalt, een dag wordt vervroegd, en dus gehouden zal worden op den 16 Junij, ten einde aan verscheidene kooplieden gelegenheid te geven, deze te kunnen bijwonen.

± **Hardenbergh**, 22 Maart. De heer D. Zweers Bz. jr., wethouder alhier, heeft voor deze zijne betrekking, alsmede voor het lidmaatschap van den gemeenteraad bedankt.

± **Grambergen**, 22 Maart. Met genoegen kunnen wij mededeelen, dat de werkzaamheden aan den stuw bij den Haandrix hervat zijn. De stoommachine is wederom in werking. Ook is men reeds weder bezig met heijen, en zullen hier nu talrijke nijvere handen wederom een goed daggeld kunnen verdienen.

▷ **Amerongen**, 21 Maart. In de zeventiende en laatste landbouwkundige voorlezing, gisteren avond alhier gehouden, sprak Dr. Mulder over: het *ontginnen;* — daarbij eenige verschillende wijzen van bewerking aan de hand gevende, al naar gelang van de natuurkundige geaardheid der gronden, die men wenscht te verbeteren. Vervolgens gaf Spr. een kort overzigt omtrent eenige onderwerpen, in vroegere bijeenkomsten uitvoerig behandeld; — waarna de Hr. M. aan 't slot zijner rede den aanwezigen onder anderen zijnen dank betuigde voor de vele bewijzen van belangstelling bij de wetenschappelijke behandeling van den landbouw gegeven, — dat immers zoo zeer bleek uit het getrouwe bijwonen der wekelijksche voorlezingen, zoowel van hier, als uit de omliggende plaatsen. Wij brengen den Hr. M. gaarne onze hulde voor de uitmuntende wijze, waarop hij gedurende dezen winter, alhier zijne taak heeft volbragt!

— In de gepasseerde week zijn hier, voor rekening van een Belgisch huis, eenige partijtjes tabak gekocht, (bestgoed, pluksel en uitschot 53er gewas) bedragende te zamen p. m. 10.000 ned. ponden, door een ad *f* 14 de 50 ned. ponden; — tevens zijn er, naar wij vernemen, voor een Duitsch Handelshuis enkele partijen besproken; — overigens blijft het hier nog zeer stil in den tabakshandel.

Prijs-Courant der Effecte

AMSTERDAM, 23 Maart 1854.

Nederland.	Pct.		Rusland.	Pct.	
Ned.W.Schuld.	2 1/2	51 3/8 3/4 1/2			
Dito Certificat.	3		*Hope* 1798/1816	5	90
Dito dito	4	78 13/16 79 79	Dito 1828/1829	5	89
O. I. Leening.	4		Cert. 1831/1838	5	
Amort. Syndic.	3 1/2		Dito Dito	4 1/2	78
Hand.-Maats.	4 1/2		Dito *Hope*	4	66
Belgie.			Dito *Stieglitz*.	4	65
Certificaten.	2 1/2		Dito dito 5e Ser.	4	
Dº *Rothschild*.	2 1/2		Inschr. Assig.	6	54
Frankrijk.			Certific. dito.	6	54
Obligatien.	3				
Spanje.			**Polen.**		
Nieuwe	1	17 1/8	Obligatien	4	57
Dito Buitenl.	3	36			
Dº Binnenl. 6/m.	3	32 1/4 5/8 1/2	**Oostenrijk.**		
Bew. Sp. Com.		3 11/16	Metalliek	5	55
Amort. Schuld.			Dito bet. Amst.	5	70
Portugal.			Dito letter B.	5	70
Londen nieuwe.	5	30 1/8	Dito 1847	2 1/2	28
Dito uitgest.	4		Dito 1851/1852	2 1/2	28

Braz. bij Roths. p. s. 500. 5 pct. 88½; Mexic. 3 pct. 21 5/16, ½, 7/16; dito Onb. 21 5/16, ½, 7/16; Lond. Uitg. 5¾.

Voortgezette verkooporders hebben heden wederom van meest al de genoteerde effecten doen achteruitga sluiting echter was de stemming minder ongunstig.

FRANKFORT, Woensdag 22 Maart. 5 pct. Me 3 pct. Spanje binn. 33¼; dito 1 pct. 17⅜: Wiss. 117¼; dito Parijs 94¼; dito Weenen 87⅝.

LONDEN, Woensdag 22 Maart. Consols op Mexic. N. 3 pct. 23; Peru N. 4½ pct. ex d. 2 pct. 16½; dito Uitg. 5¾; Sardinie 5 pct. 77 pct. 36¼; dito 1 pct. 17½: Certificaten 3½; Rus 74 à 75; dito 5 pct. 84½ à 85½; Holl. 2½ pct 4 pct. 83½.

PARIJS, Woensdag 22 Maart. Fr. 4½ pct dito 3 pct. op t. 65; Sp. Binn. 3 pct. 33¼; dito

---

WEENEN, Woensdag 22 Maart. N. Met lett. B. 108; Lot. v. fl. 250 114¼; Wissel L Zilver 35.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gra